

**UCHWAŁA NR III/23/18
RADY MIEJSKIEJ W GNIEWIE**

z dnia 27 grudnia 2018 r.

w sprawie Programu Wspierania Rodziny w gminie Gniew na lata 2019 – 2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r.o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2018r., poz. 994 z późn. zmian.) oraz art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U z 2018 r. poz. 998 z późn. zmian.) Rada Miejska w Gniewie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny w gminie Gniew na lata 2019 – 2021 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Gniew.

§ 3. Traci moc z dniem 1 stycznia 2019r. Uchwała Rady Miejskiej Nr XV/101/15 z dnia 2 grudnia 2015r. w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w gminie Gniew w latach 2016 – 2018.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r. i podlega publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Gniewie

Dariusz Kowalewski

Załącznik do uchwały Nr III/23/18
Rady Miejskiej w Gniewie
z dnia 27 grudnia 2018 r.

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE GNIEW
NA LATA 2019-2021**

I. Wprowadzenie

Dla dobra rodziny, które jest naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, konieczne jest wspieranie rodzin ze strony państwa, w tych przypadkach, kiedy własne zasoby i możliwości nie wystarczają, aby pokonać sytuacje trudne lub kryzysowe. Szczególnie dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspakaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka, naturalna rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewnienia bezpieczeństwa emocjonalnego, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Naturalna rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej

rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd też, założeniem niniejszego Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy.

Problemem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Gniew zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego celem jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Opierając się na założeniach ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 994 z późn. zmian.) - dalej u.w.r.s.z. zaleca się zaangażowanie asystenta rodziny, o którym stanowi art. 11 ust. 3 i art. 12 u.w.r.s.z. Bardzo ważne jest, iż rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Asystent reaguje na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem, otrzymywane z różnych źródeł: od pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego, z policji, czy też od pielęgniarki środowiskowej. Celem pracy asystenta będzie osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny. W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodzinę, powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Do zadań gminy w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w wyżej wskazanych formach pieczy zastępczej. Należy zauważyć, że wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmacnianie społeczności lokalnej. Reformy ustroju terytorialnego państwa powodują, że coraz więcej kompetencji przejmują samorządy gmin i powiatów. Dzieje się tak wzorem innych państw Unii Europejskiej, w których służby społeczne funkcjonują jak najbliższe rodziny.

Pomoc Społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. W przepisach o pomocy społecznej zawarta jest zasada pomocniczości, która kładzie nacisk na wspieranie, a nie bezpośrednie zaspokajanie potrzeb.

Niniejszy Program Wspierania Rodziny w Gminie Gniew na lata 2019-2021 stanowi realizację dyspozycji ustawowej i jest spójny z Aktualizacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta i Gminy Gniew na okres 2014-2020.

1. Podstawą działań ujętych w programie są w szczególności regulacje obowiązujących ustaw:

- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 994 z późn. zmian.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 1508 z późn. zmian.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz.U. z 2015 r., poz. 1390).

2. Podstawa prawna działań

Artykuł 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 u.w.r.s.z.

II. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej

Diagnoza lokalna dotyczy funkcjonalności rodzin zamieszkujących w Gminie Gniew

w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Diagnoza została dokonana w oparciu o dane z Urzędu Miasta Gminy Gniew oraz z danych będących w posiadaniu Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewie.

Punktem wyjścia do określenia zadań Programu Wspierania Rodziny w Gminie Gniew jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewie.

Dla potrzeb Programu opracowano kartę diagnostyczną, w której zawarto informacje podane w tabeli Nr 1.

Tabela nr 1.

Wyszczególnienie	Rok 2017
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	532
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	1234
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	106
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	376
Liczba dzieci zamieszkujących w Gminie Gniew 0 - 17 lat	3059
Liczba osób bezrobotnych – zarejestrowanych w Urzędzie Pracy w tym z prawem do zasiłku	66

Z posiadanych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie wynika, że na dzień 31 grudnia 2017 r. że Gmina Gniew liczyła 15565 mieszkańców.

Przyczyny i nasilenie trudnych sytuacji życiowych rodzin, pokazuje tabela nr 2.

Tabela nr 2.

Występujący problem	Liczba środowisk
Ubóstwo	427
Bezrobocie	186
Długotrwała lub ciężka choroba	249
Niepełnosprawność	267
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – rodzina niepełna	65
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – rodzina wielodzietna	36
Alkoholizm/ problem alkoholowy	43
Narkomania	5
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4
Zdarzenia losowe	5

Głównymi przyczynami ubiegania się o wsparcie w ramach pomocy społecznej są: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, Największym powodem destabilizacji osób i środowisk

rodziny jest ubóstwo a kolejnymi są niepełnosprawność i długotrwała choroba. Również także liczba dzieci niepełnosprawnych potrzebujących wsparcia w formie specjalistycznych usług opiekuńczych w roku 2017 z tej formy wsparcia skorzystało 11-ro dzieci a w okresie od stycznia do września 2018 r było już ich 16-ro.

Z danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Gniewie wynika, że w roku 2017 opłacono koszt pobytu 5 dzieci w rodzinach zastępczych i 2 dzieci w placówce opiekuńczo wychowawczej. W okresie od stycznia do listopada br. w rodzinach zastępczych przebywało 9-ro dzieci a w placówce opiekuńczo wychowawczej 4-ro dzieci.

III. Czas realizacji programu

Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2019-2021.

IV. Odbiorcy programu

Odbiorcami Programu są:

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- 2) Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

V. Cele główne i szczegółowe

*** Cel główny programu:**

Celem głównym Programu jest pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Gniew w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.

*** Cele szczegółowe to:**

- podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny;
- wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie;
- podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi;
- pozostawienie dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania,
- współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny,
- wzmacnianie roli i funkcji rodziny,
- wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

VI. Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

VII. Realizator programu:

Koordynatorem programu jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie w partnerstwie z:

- Placówkami oświatowymi z terenu Gminy Gniew
- Powiatowym Urzędem w Tczewie
- Starostwem Powiatowym w Tczewie

- Policją,
- Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Tczewie
- Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Tczewie
- Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną Tczewie
- Niepublicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej MEDICAL w Gniewie
- Parafią św. Mikołaja w Gniewie
- Kuratorami Sądowymi.

VIII. Zadania w zakresie wspierania rodziny:

Lp.	Nazwa zadania	Partnerzy w realizacji zadania
1.	Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie
2.	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego – psycholog, prawnik.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie
3.	Finansowanie kosztów pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ponoszonych przez rodziny wspierające.	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie
4.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie
5.	Współfinansowanie pobytu dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie
6.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie
7.	Współfinansowanie pobytu dziecka w regionalnej placówce opiekuńczo - terapeutycznej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie
8.	Współfinansowanie pobytu dziecka w interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie
9.	Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją zadań dla Rady Miejskiej w Gniewie	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie
10.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Gniewie Policja, Zespół Interdyscyplinarny

Dla realizacji zadań zakłada się następujące działania:

Pomoc i wsparcie Asystenta Rodziny. Wsparcie Interdyscyplinarne.

W pracy z rodziną ważna jest profilaktyka. Zakłada się zatem kluczową rolę asystenta rodziny, którego zadania będą polegały na:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu

- umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
 - 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
 - 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
 - 6) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
 - 7) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
 - 8) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
 - 9) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
 - 10) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
 - 11) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
 - 12) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
 - 13) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
 - 14) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny,
 - 15) sporządzenie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
 - 16) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
 - 17) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną;
- wykonywanie innych czynności i obowiązków wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Praca asystenta rodziny będzie również polegała na inicjowaniu i rekomendowaniu zadań zespołowych w skład których wchodzić będą m.in. asystent rodziny, pedagog, pracownik socjalny, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Praca asystenta rodziny lub zespołu powinna skutkować trafniejszą diagnozą problemów środowiska rodzinnego, ustaleniem spójnego planu pomocy oraz uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami i służbami.

Poradnictwo specjalistyczne

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego), treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny może być również doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałości o higienę osobistą i otoczenia.

Tam, gdzie jest to możliwe, praca w ramach Programu powinna opierać się o pełną współpracę z rodziną.

Niezwykle ważnym elementem jest również dostęp rodziny do pomocy prawnej, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pomoc w formie rodzin wspierających

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia rodziny i dziecka. Zadania rodziny wspierającej to m.in. pomoc w opiece nad dziećmi, prowadzeniu gospodarstwa domowego, wspólne spędzanie czasu wolnego. Pomoc ta będzie wynikać z przyjętego i zaakceptowanego planu pomocy rodzinie, a realizowana będzie na podstawie zawartej umowy. Rodzina wspierająca może otrzymać zwrot kosztów

świadczonych pomocy, co zostanie określone w treści umowy.

W celu podniesienia skuteczności oddziaływania rodzin wspierających, należy zadbać o ich przygotowanie poprzez poradnictwo oraz szkolenie.

Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

IX. Źródła finansowania programu:

1. Środki własne Gminy Gniew.
2. Dotacje z budżetu państwa,
3. Środki pozabudżetowe.

X. Monitoring i ewaluacja

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji Programu polega na bieżącym analizowaniu oraz corocznym porównywaniu wartości określonych w Tabeli 1 i 2 oraz danych dotyczących przemocy w rodzinie, umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy kontynuować konkretne działania, czy je wzmożyć, czy też zmodyfikować.

Raport z ewaluacji i monitoringu programu będzie sporządzony przez M-GOPS w Gniewie w terminie do dnia 31 marca każdego roku. W przypadku modyfikacji Programu założenia metodologii ewaluacji i monitoringu będą odpowiednio dostosowywane.

UZASADNIENIE

Projekt uchwały Rady Miejskiej w Gniewie w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w gminie Gniew na lata 2019 – 2021 został opracowany na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. z 2018r., poz. 994 z późn. zmian.). Powołany przepis stanowi, że do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Podstawą do podjęcia działań związanych z tworzeniem nowego programu jest zakończenie z końcem bieżącego roku okresu obowiązywania "Programu Wspierania Rodziny w gminie Gniew na lata 2016 – 2018" Gmina jest realizatorem zadań wynikających z wyżej wymienionej ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i w związku z tym ponosi skutki finansowe wynikające z jej realizacji. Skutki finansowe z tytułu odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w roku 2017 to kwota około 135, 0 tys. zł a przewidywany koszt w roku 2019 to około 204,0 tys. zł.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest w pełni uzasadnione.